

Η πρώτη Τροία χτίστηκε γύρω στα 2800 π.Χ. Για κάποιον λόγο, ξαναχτίστηκε στα 2400. Αληθινή πόλη με πανίσχυρα τείχη να την περιβάλουν. Κλίνουν προς τα μέσα, είναι ενισχυμένα με ξυλοδεσιές και διαθέτουν ψηλές και βαθιές πύλες, ώστε να μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά οποιοσδήποτε εχθρός. Τα πλουσιόσπιτα είχαν αψίδες και είναι χτισμένα με τις πέτρες λοξά τοποθετημένες (κάπως σαν το ψαροκόκαλο), μια τεχνική γνωστή από τον καιρό των Σουμερίων. Το κλίμα της περιόδου εκείνης ήταν θερμό κι οι πόρτες βλέπουν στον βοριά για να φέρνουν τη δροσιά, ενώ πρωτότυπα ψυγεία εξασφάλιζαν τη διατήρηση των τροφών: Είναι ημικυκλικοί λάκκοι με επάλειψη καθαρού πηλού. Ο Σασερμάγιερ εξήγησε ότι τους γέμιζαν με ξινόγαλα κι έβαζαν μέσα τις τροφές τους.

Στην κορφή του λόφου, στο κέντρο της πόλης, τρία μέγαρα με πρόδομο κι ένα τετράγωνο κτίσμα με κολόνες γύρω γύρω φωνάζουν ότι εκεί κατοικούσαν οι σπουδαίοι. Καλλιτέχνες κεραμοποιοί έφτιαχναν αριστουργήματα, χρησιμοποιώντας τον ταχύστροφο τροχό, μια εφεύρεση που θα έκανε πεντακόσια χρόνια, ώσπου να περάσει στην κυρίως Ελλάδα. Τα ανθρωπόμορφα αγγεία, που βρέθηκαν εκεί, μας κάνουν να πιστεύουμε ότι οι πολεμιστές χτένιζαν τα μαλλιά τους σε τρόπο που να μοιάζουν με κέρατα, δείγμα μεγάλης δύναμης. Κι αυτό ίσως εξηγεί και την προσφώνηση του Πάρη, στην Ιλιάδα, ως «κέρα αγλαέ». Μόνο που αυτός πρέπει να έζησε εννιακόσια χρόνια αργότερα. Κι ο Όμηρος πρέπει να τον ύμνησε μετά από άλλα τριακόσια με τετρακόσια.

Πέτρινα, πήλινα και κοκάλινα αγαλματάκια μιας παχύσαρκης γυναίκας, υποδηλώνουν την βαθιά πίστη σε μια θεότητα μάλλον της μητρότητας και της βλάστησης, απόηχο παλαιότερων εποχών. Χιλιάδες πήλινα σφονδύλια μαρτυρούν μεγάλη ανάπτυξη της υφαντουργίας.

Στη Λήμνο και τη Μυτιλήνη

Ίδια με της Τροίας ευρήματα στη Θερμή, στην ανατολική παραλία της Λέσβου, μιλούν για την παράλληλη με την τρωική πορεία της πόλης. Με πολεοδομικό σχέδιο και τα σπίτια χτισμένα σε σχήμα βεντάλιας. Και στον τύπο του μεγάρου. Με τείχη γύρω της, σαν πολλαπλούς περιβόλους, με τον πιο ισχυρό στη μέσα πλευρά και τον πιο λεπτό στην εξωτερική περίμετρο.

Μόλις εξήντα χιλιόμετρα σε ευθεία γραμμή από την Τροία και πολύ πριν από αυτήν, ξεκίνησε το χτίσιμο της Πολιόχνης, στην ανατολική πλευρά της Λήμνου. Η γοργή της ανάπτυξη την έφτασε ν' απλωθεί σε έκταση διπλάσια της Τροίας. Κι ένα κτίριο μεγάλο και φτιαγμένο έτσι που να μπορεί να δεχτεί κόσμο σε συνεδρίαση, έκανε τους Ιταλούς αρχαιολόγους που ανέσκαψαν την περιοχή, να υποθέσουν ότι εκεί γίνονταν συνελεύσεις του λαού και άρα η Πολιόχνη είναι η αρχαιότερη πόλη που λειτουργούσε με δημοκρατικές διαδικασίες. Εικασία τολμηρή και μάλλον παρακινδυνευμένη.

Τείχη ενισχυμένα με προμαχώνες και ύψους πέντε μέτρων περιβάλλουν την πόλη και συνεχώς επεκτείνονταν, καθώς η δόμηση απλωνόταν όλο και περισσότερο. Δυο μεγάλοι πύργοι πλαισιώνουν την κεντρική πύλη κι ένας φαρδύς και πλακόστρωτος δρόμος μήκους τριάντα μέτρων οδηγεί στα ενδότερα. Σοκάκια συνδέουν το κέντρο με τις «συνοικίες» και δυο φρεάτια φέρνουν το νερό από μια υδατοδεξαμενή, αποκαλύπτοντάς μας το πιο παλιό στον κόσμο σύστημα υδροδότησης. Οικοδομικά τετράγωνα υπακούουν στο τελειότερο πολεοδομικό σχέδιο της εποχής, ενώ τα σπίτια είναι μακρόστενα, πέτρινα όλα, και διαθέτουν αυλές, αποθήκες, εργαστήρια και λοιπούς βοηθητικούς χώρους.

(τελευταία επεξεργασία, 23 Μαρτίου 2022)